

Wypowiedź argumentacyjna – karta pracy ze wskazówkami

Temat wypowiedzi argumentacyjnej:

Słowa Franklina Delano Roosevelta „Nie dbam o to, czy kraje sąsiadujące z Rosją zostaną skomunizowane” potwierdzają obojętność aliantów zachodnich wobec powojennego losu państw Europy Środkowo-Wschodniej. Odnieś się do powyższej tezy i uzasadnij swoje stanowisko, uwzględniając w argumentacji aspekty polityczny oraz społeczno-gospodarczy.

Sporządź plan wypowiedzi argumentacyjnej.

CZĘŚĆ WSTĘPNA

Krok 1.

Zinterpretuj tezę, definiując pojawiające się w niej najważniejsze pojęcia.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Krok 2.

Określ czas i miejsca spotkań Wielkiej Trójki oraz wskaż znaczenie tych obrad.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

We wstępie należy przedstawić interpretację tematu, czyli wyjaśnić, co znaczy zawarta w nim teza. W tym celu określ:

- kim byli alianci zachodni (podaj zarówno nazwy państw, jak i ich wojennych przywódców),
- które państwo nazwał Roosevelt Rosją,
- które państwa miał na myśli, mówiąc „kraje sąsiadujące z Rosją”, a także co oznacza określenie *skomunizowane*,
- jaki był powojenny los państw wspomnianych przez Roosevelta.

Określenie czasu i miejsca wydarzeń w wypracowaniu jest konieczne. W wypadku tak sformułowanego tematu należałoby podać okoliczności, w których alianci ustalili wspólne stanowisko wobec krajów Europy Środkowo-Wschodniej. Określ:

- kiedy i gdzie spotykali się alianci, wymieniając wszystkie ważne konferencje,
- kto reprezentował państwa Wielkiej Trójki (podaj imiona i nazwiska oraz funkcje pełnione przez te osoby),
- znaczenie tych spotkań (jaki miały cele, co na nich ustalono).

Co powinna zawierać praca ucznia? – szczegółowe wskazówki dla nauczyciela

Zadanie	Szczegółowe treści wypowiedzi argumentacyjnej
Krok 1.	<p>W części wstępnej uczeń przede wszystkim interpretuje temat, czyli wyjaśnia, co znaczy zawarta w nim teza. W interpretacji powinien zawrzeć następujące informacje:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Franklin Delano Roosevelt był prezydentem Stanów Zjednoczonych; – aliantami nazywano państwa, które w czasie II wojny światowej wspólnie się przeciwstawiły blokowi państw osi (główne państwa osi: III Rzesza, Japonia oraz Włochy); na początkowym etapie wojny aliantami były m.in. państwa: Polska, Francja, Wielka Brytania i jej dominia; w trakcie wojny do koalicji dołączyli kolejni sojusznicy: USA, a także ZSRS – nazywany aliantem wschodnim; – zastosowana w cytacie nazwa Rosja odnosi się do ówczesnego ZSRS; w czasie II wojny światowej ZSRS stał się jednym z najważniejszych aliantów; – państwa, które Roosevelt nazwał sąsiadującymi z Rosją, a które miały zostać skomunizowane, to kraje leżące w Europie Środkowo-Wschodniej, m.in. Polska – miały się stać dla ZSRS państwami satelickimi; – po wojnie ZSRS doprowadził w nich do przejścia rządów przez komunistów zależnych od Moskwy, narzucił im dominację polityczną i kulturową, podporządkował gospodarczo oraz militarnie.
Krok 2.	<p>Uczeń określa czas i miejsce oraz cel spotkań aliantów w czasie II wojny światowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia członków Wielkiej Trójki: przywódca ZSRR Józef Stalin, premier Wielkiej Brytanii Winston Churchill (na konferencji w Poczdamie Clement Attlee), prezydent Stanów Zjednoczonych Franklin Delano Roosevelt (na konferencji w Poczdamie Harry Truman); – podaje, kiedy i gdzie spotykała się Wielka Trójka: Teheran, 28 XI–1 XII 1943 r.; Jafta, 4–11 II 1945 r.; Poczdam, 17 VII–2 VIII 1945 r.; – przedstawia główne cele konferencji: w czasie obrad Wielka Trójka zarówno uzgadniała główne punkty wspólnej polityki militarnej (prowadzenie wojny), jak i ustalała powojenny ład polityczny w Europie i na świecie.
Krok 3.	<p>Uczeń zarysowuje tło wydarzeń historycznych:</p> <ul style="list-style-type: none"> – podaje daty wybuchu i zakończenia II wojny światowej oraz obszar nią objęty: II wojna światowa trwała od 1 września 1939 r. do 8 maja 1945 r. w Europie i do 2 września 1945 r. na Dalekim Wschodzie; swoim zasięgiem objęła Europę, Azję oraz Afrykę, a także oceany; – określa strony konfliktu: <u>państwa osi</u>, czyli III Rzesza, Włochy do 1943 r., Japonia i ich sojusznicy; <u>alianty</u>, czyli państwa Wielkiej Koalicji, którą jako pierwsze tworzyły Wielka Brytania i jej dominia, a także m.in. Polska i Francja; w trakcie wojny do aliantów dołączyły: ZSRS (od VI 1941 r., tj. po zaatakowaniu go przez III Rzeszę) oraz USA (od XII 1941 r. – po ataku Japonii na amerykańską bazę Pearl Harbor na Hawajach); – wspomina, że sukcesy Armii Czerwonej na froncie wschodnim w 1944 r. (wyzwolenie Ukrainy, Białorusi, państw bałtyckich, wschodniej Polski, Rumunii, Bułgarii, wschodnich Węgier) były ważną kartą przetargową Stalina w negocjacjach na temat lokalizacji i otwarcia drugiego frontu w Europie (brak zgody Stalina na utworzenie frontu na Bałkanach, otwarcie frontu we Francji); podaje zasięg strefy wpływów Sowietów; – wyjaśnia, że ogromną rolę w gronie aliantów odgrywały USA, ZSRS i Wielka Brytania; pisze o powstaniu Wielkiej Trójki, która na swoich spotkaniach (konferencje w Teheranie, Jaftie i Poczdamie) decydowała o dalszych losach świata; – podkreśla, że alianty wywierali nacisk na władze polskie na uchodźstwie, by te nawiązały stosunki dyplomatyczne z władzami ZSRS;

	– dodaje, że ZSRS nie wywiązywał się z umów podpisywanych z Polską (problem z tworzeniem polskiej armii na terenie ZSRS, ujawnienie zbrodni katyńskiej).
Krok 4.	<p>Uczeń prezentuje swoje stanowisko: albo popiera tezę, albo się z nią nie zgadza. Może stosować następujące sformułowania: „Zgadzam się z tezą, że alianci zachodni byli obojętni wobec powojennego losu państw Europy Środkowo-Wschodniej”, „Nie zgadzam się z tezą, że alianci zachodni byli obojętni wobec powojennego losu państw Europy Środkowo-Wschodniej. Uważam, że...”.</p> <p>Uczeń może również zająć stanowisko niejednoznaczne: „Uważam, że niezwykle trudno jest zająć jednoznaczne stanowisko wobec tak postawionej tezy... Postaram się jednak przywołać argumenty i sformułować opinię...”. Powinien pamiętać o wskazanych w temacie aspektach politycznym oraz społeczno-gospodarczym.</p>
Krok 5.	<p>Uczeń szczegółowo prezentuje swoje stanowisko za pomocą poprawnie merytorycznie dobranych argumentów oraz przykładów.</p> <p><u>Proponowane argumenty wraz z przykładami za tezę:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – brak jedności między aliantami zachodnimi (Rooseveltem i Churchillem) w stosunku do sojusznika – alianta wschodniego (Stalina); sprzyjanie przez prezydenta USA Stalinowi i jego dążeniom – np. na konferencji w Teheranie, gdzie zapadły m.in. decyzje o ustaleniu granicy Polski na linii Curzona, Roosevelt przychylił się do propozycji sowieckich, dodatkowo poprosił sojuszników, aby nie upubliczniali postanowień konferencji, gdyż bardzo zależało mu na głosach Polonii w USA w nadchodzących wyborach (aspekt polityczny); – przeforsowanie przez Stalina miejsca utworzenia drugiego frontu w Europie we Francji, a nie na Bałkanach; Churchillowi z kolei zależało na otwarciu frontu na Bałkanach, aby jak najszybciej dotrzeć do Rzeszy i powstrzymać pochód Armii Czerwonej w głąb Europy – Stalin nie wyraził na to zgody, gdyż było to sprzeczne z jego planem uzależnienia Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRS; dlatego drugi front utworzono ostatecznie w Normandii we Francji (aspekt polityczny); – brak zainteresowania Zachodu przejmowaniem władzy przez komunistów w państwach, które znalazły się w strefie wpływów ZSRS: np. po powołaniu w Polsce zdominowanego przez komunistów Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej w czerwcu 1945 r. alianci zachodni przestali uznawać za legalne władze polskie przebywające na uchodźstwie (aspekt polityczny); – uzależnienie gospodarek państw Europy Środkowo-Wschodniej od gospodarki ZSRS: np. import i eksport towarów na zasadach korzystnych dla ZSRS, a niekorzystnych dla państw zależnych, wprowadzanie reform mających na celu stworzenie gospodarek centralnie planowanych (aspekt społeczno-gospodarczy); – przekazanie ZSRS przez aliantów zachodnich całej puli reparacji wojennych dla wschodniej strefy, przy czym nie sprawdzono, czy ZSRS wywiązał się z ich wypłaty poszczególnym państwom, m.in. Polsce (aspekt społeczno-gospodarczy); – zjawisko sowietyzacji państw Europy Środkowo-Wschodniej przy braku sprzeciwu Europy Zachodniej: stopniowe przejmowanie władzy – lokalni komuniści tworzyli fronty antyfaszystowskie w połączeniu z innymi ugrupowaniami politycznymi, tworzyli wspólny rząd, w którym przejmowali resorty siłowe (policję i wojsko), sięgali po władzę, wprowadzając popularne w społeczeństwie reformy; kolejnym krokiem było pozbywanie się przeciwników politycznych i uzależnienie polityczne oraz gospodarcze od ZSRR (aspekty polityczny i społeczno-gospodarczy); <p><u>Proponowane argumenty wraz z przykładami przeciwko tezie:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – kwestia polska była jednym z najważniejszych zagadnień na konferencjach Wielkiej Trójki: sprawę Polski poruszano na każdej z nich, większość postanowień z konferencji w Jałcie dotyczyła Polski – ustalenia granic państwa na wschodzie i zachodzie, przyszłego ustroju i rządu państwa polskiego (aspekt polityczny);

	<p>– Churchill starał się negocjować jak najlepsze rozwiązania dla Polski i krajów Europy Środkowo-Wschodniej: m.in. podejmował próby porozumienia się z Rooseveltem na temat tego, jacy politycy powinni tworzyć polski rząd; próbował zwołać konferencję ze Stalinem w 1944 r., tj. jeszcze przed osiągnięciem spektakularnych sukcesów Armii Czerwonej na froncie wschodnim, tak aby Zachód miał jak najlepszą pozycję negocjacyjną; forsował utworzenie drugiego frontu na Bałkanach, wskutek czego Europa Środkowo-Wschodnia zostałaby wyzwolona przez aliantów zachodnich, a nie ZSRS (aspekt polityczny);</p> <p>– amerykański plan Marshalla, którego celem była pomoc w odbudowie zrujnowanej wojną Europy, został skierowany do wszystkich państw europejskich, również tych ze strefy wpływów ZSRS; miał wesprzeć powojenną gospodarkę, ale również przy okazji oddziaływać politycznie i wspierać funkcjonujące jeszcze siły demokratyczne w walce z komunistami (aspekty polityczny i społeczno-gospodarczy).</p>
Krok 6.	<p>Uczeń podsumowuje swoją wypowiedź, decydując, które argumenty są ważniejsze, a które mniej ważne, dostrzega zachodzące między nimi korelacje i wyraźnie wskazuje ciąg przyczynowo-skutkowy. Dodatkowo podsumowanie posłuży ostatecznemu opowiedzeniu się za tezą lub przeciw niej.</p>
Krok 7. Wypracowanie	<p>Uczeń tworzy wypowiedź z wykorzystaniem wiedzy historycznej w sposób funkcjonalny w odniesieniu do wskazanych w temacie aspektów – przytacza bogatą argumentację popartą poprawnie dobranymi przykładami.</p> <p>Praca powinna być merytoryczna (dotyczyć tematu), spójna (zawarte w niej informacje powinny być logicznie powiązane) oraz zawierać minimum 300 słów.</p>